

Gyrstinge og Ørslevvester

På lavtliggende frugtbart muldjord ligger Gyrstinge idyllisk ved skovene Store Bøgeskov og Lille Bøgeskov, som om foråret blomstrer kønt af hvid, gul og blå anemone.

En ås deler sognet op i to landsbyer, nemlig Ørslevvester og Gyrstinge, og det gamle landsogn består derudover af Ødemarkhuse, Gyrstinge Skovhuse, Hedemosehusene og Gårdstofte.

Ringsted Å løber gennem Gyrstinge Sø, der ligger i en tunneldal, og inde i Store Bøgeskov tæt ved Gyrstinge Sø er der to kilder. I gamle dage var kilderne hellige. det vil sige, at folkene der troede på, at hvis man drak af vandet eller vaskede sig i det, så kunne man blive helbredt for alverdens dårligdomme.

Sankt Hans aften var lægedomskraften allerstørst, og baptisterne har også brugt kilden til at foretage sine voksendåbshandlinger.

Den ene kilde blev kaldt "Springkilden", da den i 1908 blev udformet som en springende kilde, mens den anden blev kaldt "Den Kogende Kilde". Den kastede man mønter i i håb om held og lykke og for at få ønsker opfyldt.

Netop på Sankt Hans aften blev der langt op i 1800-tallet holdt store kildemarkeder på stedet, hvor op mod 3.000 mennesker deltog i festlighederne. Formentlig har markederne med tiden udviklet sig mere i retning af fest med underholdning end af egentlig helbredelse af syge. I dag ledes vandet til hovedstaden i stedet, når Københavns Vandforsyning henter vand fra Gyrstinge Sø.

Gyr fra Gyrstinge

Bonden Gyr er formentlig manden, der har givet navn til Gyrstinge. I 1260 bliver Gyrstinge Hovedgård nævnt i historiske kilder, og man mener, at den lå sydligst i landsbyen før dennes udskiftning i 1794. Hovedgården var krongods - det vil sige, at den tilhørte kongen, og den har muligvis også været lensgård på et tidspunkt.

Så vidt vides har gården Ruhedal allerede fra 1794 haft dobbelt så meget jord som de andre gårde. Der er mange gravhøje og dysser på egnen, som især lå på Ruhedal og præstegårdens marker. I skovene fandtes også mange dysser, men de er nu enten sløjfet eller delvis ødelagt.

Omkring 1840 var cirka en femtedel af Gyrstinges areal skov, og der boede 784 indbyggere med hovederhverv indenfor landbrug og skovbrug. Langt op i tiden fortsatte landbruget med at være hovederhverv for Gyrstinge og de omkringliggende landsbyer. I 1940 levede 528 af landbrug, 141 af andre erhverv som handel, håndværk og servicefag, mens de sidste 70 var på det, vi i dag kalder overførselsindkomst, eller levede af deres kapital. Der var to skoler i sognet: en i Ørslevvester og en i Gyrstinge. Kirken tilhørte Sorø Akademi og var oprindeligt en romansk kampestensbygning.

Gyrstinge blev selvstændigt sogn i 1645 og var fra 1858 sammen med Flinterup i en kommune, indtil Gyrstinge 1901 blev selvstændig kommune. Ved kommunalreformen i 1970 blev Gyrstinge i lighed med de mange øvrige landsogne omkring Ringsted by optaget i Ringsted Storkommune.

I dag kalder arkitekterne Gyrstinge for en slynget vejby, og området omkring kirken og den gamle landsby har stadigvæk landsbykarakter, og præstegårdshaven er så enestående, at den er blevet fredet.

Kilder:

Trap Danmark

Strange Nielsen: Lægedomskilder

Duus egnsbeskrivelse

Ringsted Kommuneatlas

Marius Beck: Gyrstingeslægter

Midtsjællands Lokalhistoriske Arkiv

Dagbladet Ringsted (27.08.2004 2. sektion side 3)